

УДК 342.924

К.Г. Карпушова,
здобувач Київського
міжнародного університету, м. Київ

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ “СУДОВІ АКТИ” (КРИЗЬ ПРИЗМУ СПІВВІДНОШЕННЯ З КАТЕГОРІЯМИ “ЮРИДИЧНИЙ АКТ” ТА “ПРАВОВИЙ АКТ”)

У статті досліджено загальнотеоретичні підходи до визначення категорії “судові акти”. Проаналізовано співвідношення категорій “судовий акт”, “юридичний акт” та “правовий акт”. Обґрунтовано, що вони є нетотожними. Сформульовано визначення поняття “судові акти” як багатоаспектної категорії, що представляє собою інтелектуально-вольові, логічні дії судових органів, спрямовані на тлумачення юридичних норм (юридичні акти-дії), які породжують, змінюють чи припиняють процесуальні правовідносини, оформлені процесуальним документом (судовим рішенням), у якому закріплені результати тлумачення судом юридичних норм, та який складається у встановленому законом порядку в установленій форм породжує певні правові наслідки і є обов’язковим для виконання всіма фізичними та юридичними особами без винятку на всій території країни.

Ключові слова: судовий акт, юридичний акт, правовий акт, документ, дія, юридичний факт.

В статье исследованы общетеоретические подходы к определению понятия “судебные акты”. Проанализировано соотношение категорий “судебный акт” и “юридический акт”, “правовой акт”. Сформулировано определение понятия “судебные акты” как многоаспектной категории, которая представляет собой интеллектуально-волевые, логические действия судебных органов, направленные на пояснение юридических норм (юридические акты-действия), которые порождают, изменяют или прекращают процессуальные правоотношения, оформленные процессуальным документом (судебным решением), в котором закреплены результаты пояснения судом юридических норм, и который составляет в установленном законом порядке в установленной форме, порождает правовые последствия и является обязательным для исполнения на всей территории государства.

Ключевые слова: судебный акт, юридический акт, правовой акт, документ, действие, юридический факт.

Формування законодавства про податки та збори в Україні відбувалося у складних та неоднозначних умовах, без єдиної чіткої концепції створення податкової системи в країні, без урахування в багатьох випадках загальнотеоретичних аспектів податкового права, з метою виключного забезпечення виконання податками та зборами їх фіскальної функції, що не могло не відбитися на забезпеченні балансу приватних і публічних інтересів при створенні системи оподаткування в країні, а це, в умовах початкової різновекторності таких інтересів, створило правозастосовну судову практику, яка безпосередньо впливає на соціальні зв’язки і тим самим регулює податкові правовідносини.

У зв’язку з цим дослідження судових актів у системі податково-правового регулювання є важливою умовою визначення ефективності такого регулювання. Дослідженню цього питання приділяли увагу А. Бризгалін, В. Берник, О. Головка, О. Бойков, О. Дмитрик, О. Ільїн, Ю. Крохіна, М. Кучерявенко, Г. Петрова, Г. Толстопятенко та інші, проте й досі навколо нього ведуться наукові дискусії. Утім порушена тематика може бути розглянута лише після дослідження важливого теоретичного питання – визначення поняття та сутності судових актів як юридичної категорії.

© Карпушова К.Г., 2018

На законодавчому рівні в Україні поняття “судовий акт” не закріплено.

В теорії права судові акти розглядаються як різновид правозастосовних актів, що видаються державними органами від імені держави при розгляді та вирішенні кримінальних, господарських, адміністративних та інших справ [1, с. 56], і як дії компетентних органів [2, с. 278]. Наприклад, С.С. Алексєєв зазначає: “судовий акт, яким завершується вирішення юридичної справи – це правозастосовна дія компетентного органу, що завершує справу, яка виражається в індивідуальному державному владному (веління) приписі, спрямованому на забезпечення реалізації юридичних норм, а в необхідних випадках – на індивідуальне, піднормативне регулювання суспільних відносин, і є інтелектуально-вольовою, логічною дією [2, с. 278]. Натомість М. А. Гурвич наполягає, що судовий акт є процесуальним документом, що складає форму, зовнішній вираз судового рішення – акта правосуддя [3, с. 35]. У юридичній енциклопедії під редакцією Ю.С. Шемшученка судові акти визначаються як види юридичних документів, що в письмовій формі, встановленій процесуальним законодавством, засвідчують той чи інший факт, який мав місце під час судового провадження [4, с. 543]. У великій юридичній енциклопедії під редакцією А.Б. Барихіна судові акти (англ. *juridical acts*) – це юридичні форми, в які вбирається судова постанова; в цивільному та арбітражному процесі суд приймає рішення у формі рішення, постанови, ухвали; в кримінальному судочинстві суд приймає судові акти в формі вироку, постанови, ухвали [5, с. 577]. Ю. Широкопояс, Д. Семикін, О. Бакай та інші науковці підходять до визначення судових актів як до узагальнюючої категорії, особливого виду правових актів, що виходять з суду і “фіксують” підсумкові, організаційно-розпорядчі, допоміжні та інші дії органів влади при здійсненні правосуддя [6, с. 34–39; 7, с. 12].

А. Малько ототожнює судові акти та судові рішення, зазначаючи, що ці поняття є синонімами [8, с. 35]. Подібної позиції дотримується і М.Й. Штефан, який, хоч не пише про зазначені категорії як про синоніми, проте надає їх визначення одне через друге: “... судові рішення – це акти правосуддя у справі, які ґрунтуються на встановлених у судовому засіданні фактах і застосуванні норм матеріального та процесуального права” [9, с. 402]. Таким же чином визначає судові рішення і Ю. Білоусов (як акти здійснення правосуддя, значення яких полягає в тому, що вони закріплюють владні волевиявлення суду щодо усіх питань розгляду та вирішення справи в суді) [10, с. 176].

В.І. Тертишніков зазначає, що судові акти – це акти судової влади, що здійснюють захист порушених або оспорюваних прав громадян, юридичних осіб, суспільства та держави шляхом підтвердження наявності або відсутності правовідносин та припису суб’єктам певної поведінки в майбутньому [11, с. 209–210], тобто ототожнює судові акти та акти судової влади. Такої ж позиції дотримується О.О. Дмитрик [12, с. 180].

Судові акти є предметом дослідження цивільного процесуального, адміністративного процесуального та господарського процесуального права, і в процесуальних галузях права наявні різні підходи до їх визначення. Так, О. Джуринський, розглядаючи судові акти в системі джерел господарського права України, вказував, що до таких актів відносяться встановлені законом документи, що приймаються Конституційним Судом України, судами різних судових спеціалізацій, а також Верховним Судом України в межах їх компетенції при розгляді справ з метою фіксації процедури розгляду справ (ухвал) та оформлення її правових наслідків (рішення, постанови, ухвали), а також при виконанні не процесуальних повноважень, що покладаються законом на суд [13, с. 16]. А.В. Пастельняк також вважає, що судовий акт – це публічний, законний, обґрунтований документ суду, що реалізує право судді на вирішення справи по суті, загальнообов’язковий для виконання, і пропонує під судовими актами розуміти всі судові рішення та приговори, що вирішують справу по суті, а інші судові рішення, що не вирішують справу по суті, пропонує називати судовими постановами [1, с. 56]. М. Ясинок, досліджуючи судові акти в цивільному процесі, стверджує, що судовий акт є індивідуальним процесуально-правовим документом, який ухвалюється судом від імені й іменем держави, на підставі норм процесуального права, зміст якого спрямований на захист прав, свобод та інтересів

як фізичних, так і юридичних осіб, що є загальнообов'язковим, безумовним, законним, обґрунтованим, остаточним з можливою інстанційною оскаржуваністю [14, с. 60]. Н. Александрова, Р. Куйбіда, надаючи визначення судових актів в адміністративному процесі, визначають їх як рішення адміністративного суду, якими вирішуються вимоги адміністративного позову по суті, усуваючи в такий спосіб публічно-правовий спір [15, с. 131].

У сучасній правовій доктрині відсутній однозначний підхід до категорії “судові акти”. Одні науковці визначають такі акти як дії учасників процесуальної діяльності, закріплені в процесуальній формі (відповідному документі); другі наполягають, що судові акти – це документи, які виходять з державних органів, що ведуть судовий процес; треті розглядають судові акти у широкому (як узагальнюючу категорію) та у вузькому (як результати діяльності суду) сенсі; четверті ототожнюють категорії “судові акти” та “судові рішення”, “судові акти” та “акти судової влади”, що свідчить про складність і багатоаспектність цієї категорії.

Багатоаспектність категорії “судовий акт” зумовлена неоднозначним тлумаченням терміна “акт”, який у науковій літературі визначається як: 1) дія, вчинок (лат. *aktus*) [16, с. 14]; 2) документ (лат. *actum*) [16, с. 14]; 3) документ, що посвідчує щонебудь [17, с. 11]; 4) одинична дія, вчинок [18, с. 9]; 5) закон, указ державних органів чи постанова громадських організацій [19, с. 16]; 6) офіційний документ, що має юридичну силу [20, с. 25]; 7) рішення, дія чи документ, що має юридичне значення [20, с. 25]. Тобто, виходячи зі змісту терміна “акт”, він означає або дію, або документ. Саме цим і пояснюються розбіжності у визначенні судових актів у теорії права, про що нами зазначалося раніше.

При цьому в теорії права правомірні дії визначаються як різновид юридичних актів, а офіційні документи, що тягнуть за собою будь-які юридичні наслідки – правовими актами. Отже, необхідно зупинитися на дослідженні співвідношення категорій “судовий акт”, “юридичний акт” та “правовий акт”.

Проведення дослідження з цього питання ускладнюється відсутністю чіткої наукової позиції щодо співвідношення категорій “юридичний акт” та “правовий акт”, пов'язаною з неоднозначним тлумаченням терміна “юридичний акт”. З одного боку, юридичними актами визнаються правомірні дії як різновид юридичних фактів, що здійснюються з метою досягнення певного правового результату (акти застосування права державним органом, акти адміністративного управління, цивільно-правові угоди, дії суб'єктів права тощо) [20, с. 951; 21, с. 332]. М. Марченко розділяє правомірні дії на юридичні акти та юридичні поступки, зазначає, що особливістю юридичних актів як правомірних дій є те, що вони здійснюються з метою виникнення певних юридичних наслідків, і поділяє їх на ті, що мають владний характер (акти виконавчих органів державної влади, акти адміністрації підприємства чи установи, судові акти тощо) та ті, що владного характеру не мають (цивільно-правові угоди) [22, с. 602–603]. О. Піголкін, О. Головастикова, Ю. Дмитрієв, А. Саїдов підтримують таку ж позицію, проте юридичні акти розділяють на акти застосування права (судові акти), угоди та заяви і скарги [23, с. 510–511]. З другого боку, юридичні акти розуміють як документи. У Великій юридичній енциклопедії юридичний акт тлумачиться як документ, що видається державним органом, який містить загальнонормативні чи індивідуально визначені приписи [24]. Як офіційний письмовий документ, що породжує певні правові наслідки, визначає юридичний акт О. Піголкін [25, с. 49]. Л.В. Тихомирова, М.Ю. Тихомиров вважають, що юридичний акт – це офіційний письмовий документ, який породжує певні правові наслідки, що створює юридичний стан, спрямований на регулювання суспільних відносин; науковці розділяють юридичні акти на нормативні акти (юридичні акти, що містять норми права та регулюють певну сферу суспільних відносин) та індивідуальні акти, що породжують права та обов'язки лише у тих суб'єктів, яким вони спрямовані [20, с. 49]. У деяких випадках юридичний акт визначають і як правомірну дію, і як документ. Наприклад, у великому енциклопедичному словнику юридичний акт визначається як: 1) складений у передбаченому законом порядку офіційний письмовий документ, що породжує певні правові наслідки, створюючи юридичний зміст, спрямований на регулювання суспільних відносин, та може містити загальнонормативні та індивідуальні приписи; 2) правомірна

дія, що здійснюється суб'єктом права з метою створення, зміни чи припинення певних правовідносин [26]. У Великій радянській енциклопедії надається поняття юридичного акта як: 1) акта, що видається державним органом, посадовою особою чи громадською організацією в межах їх компетенції, що містить загальнообов'язкові до виконання приписи – загальнонормативні чи індивідуально визначені (закон, постанова, вирок, розпорядження тощо); 2) документа, що складений в передбаченому законом порядку, який створює певні правові наслідки (акт про нещасний випадок на виробництві, адміністративний протокол тощо) [27]. Отже, в сучасній правовій науці, як вірно зазначає Є. Рябов, термін “юридичний акт” використовується і для визначення правомірних дій як виду юридичних фактів, і для визначення офіційних документів, що створюють певні правові наслідки, при цьому результатом юридичного акту як дії є створення юридичного акта як документа [28, с. 212]. Це призводить до того, що тим самим терміном охоплюється два явища: акт – дія, що є підставою для виникнення, зміни чи припинення правовідносин, та акт – документ, яким оформлюється результат акту – дії, що і створює певні правові наслідки.

Правовий акт як категорія чіткіше визначений у теорії права. Переважна більшість науковців визначає його як офіційний документ, що видається суб'єктом права та створює певні правові наслідки. Наприклад, С. Алексеев підходить до правового акта як до належним чином оформленого зовнішнього вираження волі компетентних суб'єктів (держави, її органів, окремих осіб тощо), що виступає як носій змістовних елементів правової системи – юридичних норм, правоположень практики, індивідуальних приписів, автономних рішень осіб тощо [29, с. 192]. Т. Ківленок зауважує, що правовий акт – це документально оформлена в установленому порядку сукупність юридичних приписів, що виражають волю суб'єкта права, спрямовану на регулювання суспільних відносин, та тягнуть певні юридичні чи соціальні наслідки [30, с. 38]. Ю. Тихомиров, І. Костелевська зазначають, що правовим актом є письмовий документ, що виражає волю уповноваженого суб'єкта, спрямований на регулювання суспільних відносин [31, с. 17].

Подібна ситуація зумовлює правову невизначеність та ототожнення категорій “юридичний акт” та “правовий акт”, що, на нашу думку, є невірним. У теорії права загальноновизнаним є те, що юридичний факт представляє собою правомірну дію (волевиявлення суб'єкта) права, яке слугує передумовою для виникнення, зміни чи припинення правовідносин. Тобто юридичний акт представляє собою акт – дію, в результаті якої (підписання, укладення) виникає документ, у якому фіксується волевиявлення суб'єктів права чи інші умови, тобто, акт – документ, що і представляє собою правовий акт.

Отже, незважаючи на семантичну схожість термінів “юридичний акт” та “правовий акт”, зазначені терміни не тотожні. Саме така позиція підтримується більшістю науковців. П. Іжокін вказує, що правовий акт як офіційний документ закріплює результати тієї чи іншої юридичної практики (правотворчої, інтерпретаційної, правозастосовної, судової тощо) і слугує зовнішньою формою виразу та існування юридичних актів [32, с. 60]. Цікавою з цього приводу є позиція Є. Рябова, який наполягає, що правовий акт як явище, представляє собою документально закріплений результат волевиявлення того чи іншого суб'єкта, і відрізняється від юридичного акта як різновиду юридичних фактів, тому доцільно термін “юридичний акт” використовувати виключно для визначення правомірних дій як різновиду юридичних фактів, а термін “правовий акт” – для визначення офіційного юридичного документа, складеного відповідно з законодавчими вимогами, що створює відповідні правові наслідки, усуває невизначеність тлумачення поняття “юридичний акт”, яка виникає у світлі традиційного вчення про юридичні факти (а саме про юридичні акти як різновиди юридичних фактів, що є правомірними діями суб'єктів права) [28, с. 215]. Ми повністю розділяємо зазначену позицію.

Водночас, незважаючи на свою нетотожність, юридичні та правові акти взаємопов'язані між собою. Як вірно наголошує Є. Терюкова, для того, щоб стати правовим актом, дія має здійснюватися у встановленій для конкретного акта формі; повинен з'явитися матеріальний результат, що має встановлену форму з дотриманням вимог до виду акта, який може бути виданий конкретним суб'єктом із зазначенням

необхідних відомостей про місце та час прийняття акта, інших реквізитів тощо, а без появи такого результату дія не буде мати логічного завершення у певній формі (незавершена дія – це нездійснена дія, бо вона не тягне ніяких наслідків) [33, с. 44].

Таким чином, категорії “юридичний акт” та “правовий акт” не тотожні, проте взаємопов’язані категорії: в результаті юридичного акта (акта – дії) відповідні органи приймають та виносять правозастосовне рішення, яке отримує об’єктивоване вираження в правовому акті (акті – документі).

Визначившись з питанням співвідношення категорій “юридичний акт” та “правовий акт”, зосередимо увагу на їх ознаках. Ураховуючи те, що аналіз зазначених категорій здійснюється нами з метою подальшого порівняння їх з категорією “судовий акт”, не вдаючись до дослідження видів юридичних актів, зазначимо, що нами зосереджується увага виключно на юридичних актах владного характеру.

Аналіз наукових робіт у цьому напрямі переконує, що ознаками юридичних актів є, зокрема те, що вони: 1) приймаються компетентними органами (суб’єктами); 2) представляють собою волевиявлення відповідних суб’єктів, спрямовані на створення, зміну чи припинення певних правовідносин (наслідків) або регулювання суспільних відносин; 3) суб’єкт отримує об’єктивованій результат, на досягнення якого була спрямована його воля; 4) є обов’язковим для виконання всіма фізичними та юридичними особами без винятку на всій території країни. До ознак правових актів науковці відносять те, що вони: видаються компетентним органом (суб’єктом); закріплюють результати волевиявлення відповідних суб’єктів; спрямовані на регулювання суспільних відносин; породжують певні правові наслідки; складаються у встановленому законом порядку в установленій формі; є обов’язковими для виконання всіма фізичними та юридичними особами без винятку на всій території країни.

Дослідженню ознак судових актів присвячували свої роботи М. Курило, А. Пастельняк, С. Ківалов, О. Пасенюк, О. Харитонов та інші, які дещо по-різному підходять до дослідження цього питання, характеризуючи такі ознаки тим, що: 1) їх виносять виключно державні органи та посадові особи, що ведуть судочинство; 2) вони виражають власно-вольову вказівку державних органів, оскільки породжують, змінюють чи припиняють процесуальні правовідносини; 3) підтверджують наявність чи відсутність матеріально-правових відносин; 4) акти повинні бути винесені в установленому законом порядку; 5) мають пізнавальний та засвідчувальний характер; 6) повинні відповідати ознакам законності, обґрунтованості, мотивуваності, справедливості та можливості бути виконаними [1, с. 56]. М.П. Курило виокремлює уніфіковані ознаки інституту судових рішень (актів), притаманні всім галузям процесуального права, зазначаючи, що: 1) це процесуально-правові документи, які мають виключно письмову форму; 2) вони є юридичним фактом, зміст якого є обов’язковим для виконання всіма фізичними та юридичними особами без винятку на всій території країни; 3) ухвалення відбувається виключно судом відповідно до норм процесуальних кодексів іменем держави і проголошується від імені держави; 4) вони мають містити сутність матеріально-правового спору та порядок вирішення відповідно до норм матеріального та процесуального права; 5) є структурованими, з притаманним кожній із його частин змістом; 6) у судовому рішенні зазначається можливість його оскарження в інстанційно-процесуальному порядку [22, с. 58]. У науково-практичному коментарі Кодексу адміністративного судочинства України за редакцією С.В. Ківалова, О.М. Пасенюка, О.І. Харитонові наголошено, що, будучи правозастосовним актом, судові рішення характеризується певними властивостями: 1) приймається тільки органом судової влади; 2) має індивідуальний характер та конкретних адресатів; 3) є юридичним фактом, який спрямований на виникнення, зміну, припинення правовідносин; 4) обов’язок виконати судові рішення впливає не з рішення як такого, а із санкцій, передбачених нормами права, які були застосовані судом [34, с. 429].

Виходячи з аналізу наукових підходів до визначення ознак судових актів, констатуємо, що такими ознаками є: 1) судові акти приймаються компетентними органами (органами, уповноваженими державою на здійснення судочинства); 2) представляють собою юридичні акти – інтелектуально-вольові, логічні дії судових органів, спрямовані на тлумачення юридичних норм (юридичний акт-дія), що породжують, змінюють чи припиняють процесуальні правовідносини; 4) оформлюються

правовим актом (процесуальним документом), у якому закріплюються результати тлумачення судом юридичних норм, що складається у встановленому законом порядку в установленій формі та породжує певні правові наслідки; 5) є обов'язковим для виконання всіма фізичними та юридичними особами без винятку на всій території країни.

Отже, судові акти є багатоаспектною категорією, що представляє собою інтелектуально-вольові, логічні дії судових органів, спрямовані на тлумачення юридичних норм (юридичні акти-дію), які породжують, змінюють чи припиняють процесуальні правовідносини, оформлені процесуальним документом (судовим рішенням), у якому закріплюються результати тлумачення судом юридичних норм, що складається у встановленому законом порядку в установленій формі, породжує певні правові наслідки і є обов'язковим для виконання всіма фізичними та юридичними особами без винятку на всій території країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Пастельняк А.В.* Проблема понимания термина “судебный акт”. Общество и право. 2013. № 1. С. 55–57.
2. *Алексеев С.С.* Проблемы теории права. Свердловск, 1973. Т. 2. 433 с.
3. *Гурвич М.А.* Решение советского суда в исковом производстве. М., 1955. 258 с.
4. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К.: Українська енциклопедія, 1998. Т. 1: А–Г. 672 с.
5. Большая юридическая энциклопедия. / Под ред. А. Б. Барихина. М. 2010. 960 с.
6. *Широкопояс Ю.А.* Акт суда и судебный акт: соотношение понятий // Проблемы юридической науки и правоприменительной деятельности. Краснодар, 2006. Вып. 10. Серия “Право”. С. 138.
7. *Семикин Д.С.* Судебные акты в системе правовых актов современной России. URL: <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1294193> (дата звернення: 18.01.2018).
8. *Малько А.В., Семикин Д.С.* Судебные акты как особая разновидность правовых актов. Российский юридический журнал. 2010. № 5. С. 34–39.
9. *Штефан М.Й.* Цивільне процесуальне право України. К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2005. 344 с.
10. Цивільний процес: навч. посіб. / За ред. Ю. В. Білоусова. К.: Прецедент, 2005. 172 с.
11. *Тертишніков В.І.* Цивільний процес України: навч.-практ. посіб. Харків: Юрайт, 2012. 654 с.
12. *Дмитрик О.О.* Вплив актів судової влади на формування і застосування фінансово-правових норм. Вісник Академії правових наук України. 2006. № 4. С. 178–187.
13. *Джуринский А.* Судебные акты в системе источников хозяйственного права Украины. *Leges vitae*. 2016. апрель. С. 15–18.
14. *Ясинок М.М.* Судове рішення в позовному та окремому провадженні цивільного процесуального права (теоретичний аспект). Бюлетень Міністерства юстиції України: Офіційне видання: Міністерство юстиції України. 2008. № 5. С. 56–62.
15. *Александрова Н.В., Куйбіда Р.О.* Основи адміністративного судочинства в Україні: навч. посіб. К.: Конус-Ю, 2006. 322 с.
16. Большой юридический словарь / Под ред. А.Я. Сухарева, В.Д. Зорькина, В.Е. Крутских. М.: ИНФРА-М, 1998. 778 с.
17. Большой юридический энциклопедический словарь. М.: Книжный мир, 2007. 997 с.
18. *Ожегов С.И.* Словарь русского языка / Под ред. Н.Ю. Шведовой. 22-е изд., стер. М.: Русский язык, 1990. 655 с.
19. Советский энциклопедический словарь. М.: Советская энциклопедия, 1990. 1097 с.
20. *Тихомирова Л.В., Тихомиров М.Ю.* Юридическая энциклопедия. 5-е изд., доп. и перераб. / Под ред. М.Ю. Тихомирова. М., 2001. 693 с.
21. *Сырых В.М.* Теория государства и права: учеб. для вузов. 4-е изд., стер. М.: ЗАО Юстицинформ, 2005. 745 с.
22. *Марченко М.Н.* Теория государства и права: учеб. 2-е изд., доп. и перераб. М.: Проспект, 2009. 433 с.
23. *Пиголкин А.С., Головастикова А.Н., Дмитриев Ю.А., Саидов А.Х.* Теория государства и права: учеб. М.: Юрайт-Издат, 2007. 398 с.
24. Большая юридическая энциклопедия. М.: Эксмо, 2005. 876 с.
25. Закон: создание и толкование / Под ред. А.С. Пиголкина. М., 1998. 778 с.
26. Большой юридический энциклопедический словарь. М.: Книжный мир, 2011. 598 с.
27. Большая советская энциклопедия. М.: Советская энциклопедия, 1970.
28. *Рябов Е.В.* Соотношение терминов “юридический акт”, “правовой акт” в отечественной юриспруденции. Актуальные проблемы экономики и права. 2012. № 3. С. 210–217.
29. *Алексеев С.С.* Общая теория права: курс в 2 т. М., 1982. Т. 2. 544 с.
30. *Кивленок Т.В.* Смешанные правовые акты. Владимир, 2007. 288 с.
31. *Тихомиров Ю.А., Костелевская И.В.* Правовые акты: учеб.-метод. и справочное пособие. М., 1999. 432 с.

32. *Ижокин Р.А.* Нетипичные правовые акты в регулировании личных отношений: дис. ... канд. юрид. наук. Владимир, 2008. 233 с.
33. *Терюкова Е.Ю.* Правовые акты в процессе осуществления конституционного правосудия: дис. ... канд. юрид. наук. М., 1999. 208 с.
34. *Курило М.П.* Судові рішення в різних галузях процесуального права: можливості уніфікації. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія “Юриспруденція”. 2013. № 6-1. Т. 2. С. 57–60.

REFERENCES

1. *Pastelniak, A.V.*, 2013, Problema ponymaniya termyna “sudebnyi akt”. “The Problem of Understanding the Term “Judicial Act”. Society and Law 1, 55–57 [in Russian].
2. *Aliexsieiev, S.S.*, 1973, Problemy teoryy prava. “Issues of the Theory of Law”. Vol. 2. Sverdlovsk. 433 p. [in Russian].
3. *Hurvych, M.A.*, 1955, Reshenye sovetskogo suda v yskovom proyzvodstvek. “The Decision of the Soviet Court in the Action Proceedings”. M., 258 p. [in Russian].
4. Yurydychna entsyklopediia: v 6 t., 1998. Legal Encyclopedia: in 6 vol. / ed. count Yu. S. Shemsuchenko (interd.) and others. K.: Ukrainska entsyklopediia, Vol. 1: A–H. 672 p. [in Ukrainian].
5. Bolshaia yurydycheskaia entsyklopediia. Big Legal Encyclopedia / editor A.B. Barykhyn. M., 2010. 960 p. [in Russian].
6. *Shyrokopias, Y.A.*, 2006, Akt suda v sudebnyi akt: sootnoshenye poniatiy. “The Act of the Court and the Judicial Act: the Ratio of Concepts”. Issues of Legal Science and Law Enforcement. Krasnodar, Vol. 10. Series “Law”. P. 138. [in Russian].
7. *Semykyn, D.S.* Sudebnye akty v systeme pravovykh aktov sovremennoi Rossyy. “Judicial Acts in the System of Legal Acts in Modern Russia”. URL: <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1294193> (Date of Application: 02.02.2018) [in Russian].
8. *Malko, A.V., Semykyn, D.S.*, 2010, Sudebnye akty kak osobaia raznovydnost pravovykh aktov. “Judicial Acts in the System of Legal Acts of Modern Russia”. Russian Legal Journal 5, 34–39. [in Russian].
9. *Shtefan, M.I.*, 2005, Tsyvilne protsesualne pravo Ukrainy. “Civil Processual Law of Ukraine”. K., 2005. 344 p. [in Ukrainian].
10. Tsyvilnyi protses: navch. posib. “Civil Process”: tutorial / editor Y.V. Bilousova. K.: Pretsedent, 2005. 172 p. [in Ukrainian].
11. *Tertyshnikov, V.I.*, 2012, Tsyvilnyi protses Ukrainy: nauk.-prakt. posib. “The Civil Process of Ukraine”: manual. Kharkiv: Yurayt, 2012. 654 p. [in Ukrainian].
12. *Dmytryk, O.O.*, 2006, Vplyv aktiv sudovoi vlady na formuvannya i zastosuvannya finansovo-pravovykh norm. “An Influence of Judiciary Acts on the Formation and Implementation of Financial and Legal Regulations”. Bulletin of Academy of Law Sciences of Ukraine 4, 178–187 [in Ukrainian].
13. *Dzhurynskyi, A.*, 2016, Sudebnye akty v systeme ystochnykov khoziaistvennoho prava Ukrayiny. “Judicial Acts in the System of Sources of Economic Law of Ukraine”. Legea si viata 4, 15–18 [in Russian].
14. *Yasynok, M.M.*, 2008, Sudove rishennia v pozovnomu ta okremomy provadzhenni tsyvilnoho protsesualnoho prava (teoretychnyi aspekt). “Court Decision in Legal and Peculiar Proceedings of Civil Processual Law (theoretical aspect)”. Bulletin of the Ministry of Justice of Ukraine 5, 56–62 [in Ukrainian].
15. *Aleksandrova, N.V., Kuibida, R.O.*, 2006, Osnovy administrativnoho sudochynstva v Ukraini: navch. posib. “Fundamentals of Administrative Justice in Ukraine”: textbook. K.: Konus-Yu., 322 p. [in Ukrainian].
16. Bolshoi yurydycheskyi slovar. Big Juridical Dictionary / editor A.Y. Sukharev, V.D. Zorkyn, V.E. Krutskykh. M.: YNFRA-M, 1998. 778 p. [in Russian].
17. Bolshoi yurydycheskyi entsyklopedycheskyi slovar. “Big Legal Encyclopedic Dictionary”. M.: Book World, 2007. 997 p. [in Russian].
18. *Ozhegov, S.Y.*, 1990, Slovar russkogo yazyka. “Dictionary of the Russian Language” / ed. N.Y. Shvedova. M. 655 p [in Russian].
19. Sovetskyi entsyklopedycheskyi slovar. “Soviet Encyclopedic Dictionary”. M.: Soviet Encyclopedia, 1990. 1097 p. [in Russian].
20. *Tykhomyrova, L.V., Tykhomyrov, M.I.*, 2001, Yurydycheskaia entsyklopediia. “Legal Encyclopedia”. M., 2001. 693 p. [in Russian].
21. *Syrykh, V.M.*, 2005, Teoryia hosudarstva y prava: uchebnyk dlia vuzov. “Theory of State and Law”: textbook. M., 2005. 745 p. [in Russian].
22. *Marchenko, M.N.*, 2009, Teoryia hosudarstva y prava: uchebnyk. “Theory of State and Law”: textbook. M.: Prospectus, 2009. 433 p. [in Russian].
23. *Pyholkin, A.S., Holovastykova, A.N., Dmytryev, Y.A.* and others, 2007, Teoryia hosudarstva y prava: uchebnyk. “Theory of State and Law”: textbook. M. 398 p. [in Russian].
24. Bolshaia yurydycheskaia entsyklopediia. “Great Legal Encyclopedia”, 2005. M.: Eksmo, 876 p. [in Russian].
25. Zakon: sozdanye y tolkovanye. “Law: Creation and Interpretation”, 1998 / editor A.S. Piholkin. M., 778 p. [in Russian].
26. Bolshoi yurydycheskyi entsyklopedycheskyi slovar. Big Legal Encyclopedic Dictionary, 2011. M.: Book World, 598 p. [in Russian].
27. Bolshaia sovetskaia entsyklopediia. Great Soviet Encyclopedia, M., 1970 [in Russian].

28. *Riabov, E.V.*, 2012, Sootnosheniye termynov “iurydycheskyi akt”, “pravovi akt” v otchestvennoi yurysprudentsyy. “Ratio of Terms “Legal Act”, “Legal Act” in the Native Law”. Current Issues of Economics and Law 3, 210–217 [in Russian].
29. *Alieksieiev, S.S.*, 1982, Obshchaia teoriya prava: kurs v 2 t. “The General Theory of Law: a course in 2 books. M. Vol. 2. 544 p. M. [in Russian].
30. *Kyolenok, T.V.*, 2007, Smeshannyye pravovyye akty. “Mixed Legal Acts”. 288 p. [in Russian].
31. *Tykhomyrov, Y.A., Kostelevskaia, Y.V.*, 1999, Pravovyye akty: ucheb.-metod. y spravochnoe posobyie. Legal Acts: stud.-method. manual. M., 1999. 432 p. [in Russian].
32. *Izhokin, R.A.*, 2008, Netypychnyye pravovyye akty v rehulyrovanyy lychnykh otnosheniy. Atypical Legal Acts in the Regulation of Personal Relations: thesis ... Cand. of Law. 233 p. [in Russian].
33. *Teriukova, E.I.*, 1999, Pravovyye akty v protsesse osushchestvleniya konstytutsyonnoho pravosudyia. Legal Acts in the Process of Exercising Constitutional Justice: thesis ... Cand. of Law. M. 208 p. [in Russian].
34. *Kurylo, M.P.*, 2013, Sudovi rishennia v riznykh haluziakh protsesualnoho prava: mozhyvosti unifikatsii. Court Decisions in Various Spheres of Procedural Law: Possibilities of Unification. Science Bulletin of the International Humanitarian University. Seriya “Law”. № 6-1. Vol. 2. P. 57–60. [in Ukrainian].

UDC 342.924

K.H. Karpushova,
applicant of Kyiv International University, Kyiv

GENERAL THEORETICAL APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE CATEGORY “JUDICIAL ACTIVITIES” (THROUGH THE PRISM OF THE RELATIONSHIP WITH THE CATEGORIES “JURIDICAL ACT” AND “LEGAL ACT”)

Paper analyzes general theoretical approaches to the definition of the category “judicial acts”. It is noted that in the modern legal doctrine there is no unambiguous approach to this category: some scholars approach such acts as the actions of participants in procedural activities, which are enshrined in the procedural form, while others insist that legal acts are documents coming from the state authorities leading trial; the third parties consider the lawsuits in the broad (as a generalization category) and in the narrow sense (as the results of the court action); the fourth identifies categories of “judicial acts” and “court decisions”, “judicial acts” and “acts of the judiciary”, which testifies to the complexity and multidimensionality of this category. Taking into account the fact that in the theory of law lawful actions are defined as a kind of legal acts, and official documents entailing any legal consequences – legal acts, the relation between categories “a judicial act”, “a legal act” and “a legal act” is investigated. It is indicated that taking into account the semantic identity of the categories “legal act” and “legal act”, they are not identical – a legal act is an act, in the result of which (signing, conclusion) there is a document in which the will expression of the subjects of law or other conditions, that is, an act-document, which is a legal act. Taking into account the reasoned position formulated the definition of judicial acts as a multidisciplinary category, representing intellectual-volitional, logical actions of judicial bodies aimed at the interpretation of legal norms (legal acts-action) that generate, change or terminate procedural legal relations, are formalized by a procedural document (judicial decision), which consolidates the results of the court’s interpretation of legal norms, which is established in the prescribed manner and gives rise to certain legal consequences and is mandatory for all natural and legal persons, without exception, throughout the country.

Keywords: judicial act, legal act, legal act, document, action, legal fact.

Отримано 10.05.2018